



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SHEHAP

SHEHAP

**Πρόληψη σεξουαλικής
παρενόχλησης σε
Σχολεία
Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης**

Πληροφορίες
για γονείς



Πρόληψη σεξουαλικής παρενόχλησης στα σχολεία

Σεξουαλική παρενόχληση

Η σεξουαλική παρενόχληση περιλαμβάνει μη επιθυμητές σεξουαλικές προτάσεις, αιτήματα για σεξουαλικές χάρες, και άλλου είδους λεκτική ή σωματική παρενόχληση σεξουαλικής φύσεως σε είτε στην εργασία είτε σε χώρους εκπαίδευσης (RAIIN, 2023a).

Η σεξουαλική παρενόχληση στα σχολεία είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο και ένα ζήτημα δημόσιας υγείας, επηρεάζοντας εφήβους και των δύο φύλων, με τα κορίτσια να παρενοχλούνται συχνότερα από ότι τα αγόρια (Hill & Kearl, 2011; Gådin & Stein, 2019).

Παραδείγματα σεξουαλικής παρενόχλησης

Με σκοπό να αποσαφηνιστεί η έννοια της σεξουαλικής παρενόχλησης, παρακάτω μπορείτε να βρείτε μερικά παραδείγματα σεξουαλικής παρενόχλησης (DEAL, 2022):

- Πίεση ή εξαναγκασμός σε συμπεριφορές οικειότητας και εξοικείωσης μεταξύ των ατόμων
- Πίεση ή εξαναγκασμός σε ερωτικού/σεξουαλικού τύπου πράξεις
- «Κατασκοπεία», φωτογράφιση ή κινηματογράφιση χωρίς συγκατάθεση
- Κοινοποίηση προσωπικής πληροφορίας κάποιου χωρίς συγκατάθεση
- Σκόπιμη παρενόχληση καλώντας στο τηλέφωνο, αφήνοντας μηνύματα, δώρα ή επιδεικνύοντας ενδιαφέρον σε κάποιον ο οποίος δεν ενδιαφέρεται.

Η σεξουαλική παρενόχληση είναι πιο συχνή από ότι πιστεύουμε. Δείτε παρακάτω ορισμένα επιδημιολογικά δεδομένα που αποδεικνύουν με νούμερα το πρόβλημα τη σεξουαλικής παρενόχλησης:

- Μία στις πέντε γυναίκες και ένας στους δεκατρείς άντρες αναφέρουν ότι έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά ως παιδιά σε ηλικία 0-17 ετών.
- 120 εκατομμύρια κορίτσια και νεαρές γυναίκες κάτω των 20 ετών έχουν υποστεί κάποια μορφή αναγκαστικής σεξουαλικής επαφής (W.H.O., 2022).
- Γυναίκες εκτεθειμένες σε παιδική σεξουαλική κακοποίηση διατρέχουν από 2 έως 13 φορές αυξημένο κίνδυνο να πέσουν θύματα σεξουαλικής βίας στην ενήλικη ζωή.
- Άτομα που έχουν βιώσει παιδική σεξουαλική κακοποίηση έχουν διπλάσιο κίνδυνο για μη-σεξουαλικού τύπου βία από ερωτικό σύντροφο (CDC, 2022).



From: Sexual Harrassment [Online Image], by Nick Youngson,
Picipedia <https://www.picipedia.org/chalkboard/s/sexual-harassment.html>
CC BY-ND 3.0



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SHEHAP

Στρατηγικές Πρόληψης

Είναι αναγκαίο να έχετε ισχυρές σχέσεις με τα παιδιά σας και να τα συμβουλευέτε να έχουν υγιείς συνήθειες και συμπεριφορές. Παρακάτω είναι ορισμένες φράσεις που μπορείτε να πείτε στα παιδιά σας ώστε να τα αποτρέψετε να γίνουν θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης (LEAD, 2022):

- «Να έχεις γύρω σου άτομα που εμπιστεύεσαι»
- «Προσπάθησε να μείνεις σε οικείο και ασφαλές περιβάλλον»
- «Να γνωρίζεις τα στοιχεία επικοινωνίας τα οποία είναι χρήσιμα σε έκτακτη ανάγκη»
- «Να προσέχεις τι πίνεις και τρως σε ένα πάρτι, κυρίως το αλκοόλ και να γνωρίζεις ότι οι ψυχο-δραστικές ουσίες μπορούν να σε κάνουν ευάλωτο/η. Επίσης, να είσαι προσεκτικός γιατί ίσως κάποιος/α άλλος/η θελήσει να παραποιήσει αυτό που καταναλώνεις»

Το σχολείο θεωρείται από αρκετούς συγγραφείς ότι είναι ο πιο προνομιακός χώρος για τη σεξουαλική αγωγή, καθώς είναι το μέρος στο οποίο οι έφηβοι περνούν την περισσότερη ώρα τους, και επίσης είναι το μέρος όπου εμφανίζονται οι πρώτες ερωτικές εμπειρίες (Kazdouni et al., 2019). Η εφηβεία είναι ένα μοναδικό στάδιο στην ανθρώπινη ανάπτυξη και μια σημαντική περίοδος για να τεθούν τα θεμέλια για καλή υγεία. Είναι μια σημαντική περίοδος ανάπτυξης για την απόκτηση δεξιοτήτων για μια υγιή ζωή (W.H.O., 2023). Ως εκ τούτου, συνιστάται οι γονείς να βρίσκονται σε στενή επαφή και συνεργασία με το σχολείο που φοιτούν τα παιδιά τους.

Πως να ξεκινήσετε μία συζήτηση με το παιδί σας

Όταν είστε γονέας, είναι ωφέλιμο να συζητάτε με τα παιδιά σας σχετικά με το πως να είναι ασφαλείς και πως να προστατεύουν τους εαυτούς από πιθανή περίπτωση σεξουαλικής παρενόχλησης. Επομένως, είναι χρήσιμο να γνωρίζεται πως να ξεκινήσετε μία συζήτηση με το παιδί όταν είναι ακόμα μικρό. Εδώ είναι μερικές συμβουλές για έναν επικοινωνιακό διάλογο (RAIIN, 2023b):

- Διδάξτε στο παιδί τα ονόματα από τα μέρη του σώματος του/της
- Εξηγήστε ότι κάποια μέρη του σώματος είναι ιδιωτικά
- Δώστε έμφαση στο ότι είναι εντάξει να λέει «όχι»
- Μιλήστε για μυστικά που ίσως εκείνος/η έχει κρατήσει
- Διαβεβαιώστε τον/την ότι δεν θα έχει πρόβλημα (αν σας μιλήσει)
- Δείξτε στο παιδί σας πως είναι να κάνει το σωστό
- Όταν το παιδί σας θέλει να σας μιλήσει, πρέπει να του/της αφιερώνετε χρόνο



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SHEHAP



From: *Mother & Son* [Online Image], by Alex Brown, 2011,
Flickr <https://shorturl.at/fvITW> CC BY 2.0

Σημάδια σεξουαλικής παρενόχλησης

Παρακάτω είναι ορισμένα σωματικά και ψυχολογικά συμπτώματα μπορεί να παρουσιάσουν τα άτομα που είναι θύματα βίας (LEAD, 2022) και μπορούν να σας βοηθήσουν να αναγνωρίσετε ένα θύμα:

- Διαταραχές ύπνου
- Εναλλαγές διάθεσης
- Διατροφικές διαταραχές
- Φόβος
- Στρες και σωματικός πόνος
- Άγχος, δυσκολία συγκέντρωσης και εκνευρισμός

Πιο συγκεκριμένα, παρακάτω είναι τα σημάδια τα οποία αλλάζουν την συναισθηματική κατάσταση, τη συμπεριφορά και την σχολική και κοινωνική ζωή των παιδιών (Raising Children Network, 2023):

Συναισθηματικές Αλλαγές

- Το παιδί είναι επιθετικό ή φαίνεται θυμωμένο χωρίς προφανή λόγο.
- Το παιδί έχει πονοκεφάλους ή στομαχικούς πόνους για τους οποίους δεν φαίνεται να υπάρχει φυσική αιτία.
- Το παιδί θυμώνει ή αναστατώνεται όταν γίνεται αναφορά σε ένα συγκεκριμένο άτομο ή μέρος.
- Το παιδί έχει πρόβλημα ανάπτυξης ή διατήρησης σχέσεων.
- Το παιδί κλαίει χωρίς προφανή λόγο.
- Το παιδί έχει εφιάλτες.
- Το παιδί έχει χαμηλή αυτοεκτίμηση.
- Το παιδί φαίνεται αποτραβηγμένο ή φοβισμένο ή δείχνει σημάδια εφηβικής κατάθλιψης ή εφηβικού άγχους.
- Το παιδί είναι μπερδεμένο σχετικά με τη σεξουαλική του ταυτότητα.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SHEHAP

Αλλαγές Συμπεριφοράς

- Το παιδί ντύνεται διαφορετικά.
- Το παιδί έχει ρούχα, παπούτσια, τσάντες, κοσμήματα, ή ηλεκτρονικά είδη που είναι άγνωστο πως τα απέκτησε.
- Το παιδί εμφανίζει μη υγιή σεξουαλική συμπεριφορά.
- Το παιδί περνάει πολύ χρόνο στο διαδίκτυο και είναι μυστικοπαθές σχετικά με τις διαδικτυακές επικοινωνίες.
- Το παιδί τρώει περισσότερο ή λιγότερο από ότι συνήθως.
- Το παιδί αντιμετωπίζει προβλήματα ύπνου.

Αλλαγές στο σχολικό περιβάλλον και την κοινωνική ζωή

- Το παιδί περνάει περισσότερο χρόνο μόνο του από ότι συνήθιζε.
- Το παιδί έχει αλλάξει τον φιλικό του κύκλο.
- Το παιδί αποφεύγει συγκεκριμένα άτομα ή μέρη, όπως ένα φιλικό σπίτι ή μία αθλητική ομάδα.
- Το παιδί αποφεύγει δραστηριότητες ή εκδηλώσεις που απολάμβανε στο παρελθόν, ή κάνει ερωτήσεις όπως «Πρέπει να πάω στο μάθημα μουσικής σήμερα;»
- Το παιδί έχει λιγότερο καλές επιδόσεις στο σχολείο.

Τι κάνετε όταν το παιδί σας εκμυστηρευτεί σεξουαλική παρενόχληση

Είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζετε τι να κάνετε όταν το παιδί σας εκμυστηρευτεί ότι εκείνος/η έχει παρενοχληθεί σεξουαλικά. Χρειάζεται να μην ξεχάσετε να ακούσετε και να αντιδράσετε ψύχραιμα, με σοβαρότητα και υπεύθυνα. Ζητήστε του/της να σας πει τι συνέβη. Αν το παιδί δεν μπορεί να βρει τις λέξεις ή τη δύναμη να σας μιλήσει σχετικά με αυτό ευθέως, να ξέρετε ότι αυτό είναι μία απολύτως φυσιολογική αντίδραση.

Παρακάτω είναι ορισμένες συμβουλές που μπορείτε να ακολουθήσετε για να προσεγγίσετε το παιδί σας όταν εκείνος/η εκμυστηρεύεται σεξουαλική παρενόχληση:

- Ακούστε προσεκτικά τι έχει να σας πει το παιδί σας.
- Ενημερώστε τον/την ότι έχει κάνει το σωστό μιλώντας σας.
- Πείτε στο παιδί σας ότι δεν είναι δικό του/της λάθος.
- Πείτε στο παιδί σας ότι θα τον/την πάρετε σοβαρά.
- Μην έρθετε αντιμέτωποι με τον/την φερόμενο θύτη.
- Εξηγήστε στο παιδί σας τι θα κάνετε στη συνέχεια.
- Αναφέρετε στις αρχές (αστυνομία κ.λπ.) τι σας είπε το παιδί σας το συντομότερο δυνατό (NSPCC, 2023).





From: *Teaching English at Cheongdam Middle School* [Online Image],
by USAG-Humphreys, 2008, Flickr <https://shorturl.at/ISHOR> CC BY 2.0

Τι να κάνετε εάν το παιδί σας διαπράξει σεξουαλική παρενόχληση

Εάν το παιδί σας είναι θύτης σεξουαλικής παρενόχλησης κατά συνομήλικου του, παρακάτω είναι ορισμένα βήματα για να αποτρέψετε την επανεμφάνιση αυτής της συμπεριφοράς:

Αντιμετωπίστε την κακοποιητική συμπεριφορά του παιδιού σας με

- Ειλικρινή επικοινωνία με ειλικρίνεια και ενσυναίσθηση με το παιδί σας σχετικά με τον αρνητικό αντίκτυπο των πράξεών του στο θύμα.
- Ενθάρρυνση το παιδί σας να αναλάβει την ευθύνη για ό,τι έκανε και να ζητήσει ειλικρινά συγγνώμη από το θύμα (Holman, 2001).
- Συνεργασία με το προσωπικό του σχολείου (διεύθυνση, σύλλογο διδασκόντων, άλλους επαγγελματίες) για την εφαρμογή μέτρων για την προστασία του θύματος (π.χ. περιοριστικά μέτρα).
- Εκπαιδεύστε το παιδί σας σχετικά με την έννοια της συναίνεσης και τις υγιείς σχέσεις (Basile, et. al, 2016).

Στοχεύστε τις βαθύτερες αιτίες που οδήγησαν το παιδί σας στην κακοποιητική συμπεριφορά

Ζητήστε επαγγελματική συμβουλή και βοήθεια για την ψυχοκοινωνική υποστήριξη του παιδιού σας. Ζητήστε από υπηρεσίες ψυχικής υγείας να αναλάβουν τα εξής:

- Να διεξάγουν ενδελεχή ατομική αξιολόγηση του παιδιού.
- Να αναγνωρίσουν τυχόν ψυχολογικά ζητήματα που μπορεί να επηρεάζουν τη συμπεριφορά του παιδιού.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SHEHAP

- Να το βοηθήσουν να αναπτύξει δεξιότητες συναισθηματικής ρύθμισης και ενσυναίσθησης μέσω γνωσιακής-συμπεριφορικής θεραπείας.
- Να του παρέχουν μακροπρόθεσμες υποστηρικτικές υπηρεσίες ώστε να προληφθεί επανάληψη της παρενόχλησης. (Holman, 2001).

Αποτροπή της επανάληψης παρενοχλητικών συμπεριφορών με

- Ενθάρρυνση της σχολικής κοινότητας να εφαρμόζουν προγράμματα πρόληψης και αγωγής υγείας που συζητούν θέματα όπως η συναίνεση, οι υγιείς σχέσεις και η συμπεριφορά με σεβασμό προς όλους.
- Ενθάρρυνση του παιδιού σας ώστε να μπορεί να παρεμβαίνει και να αντιδρά αποτελεσματικά όποτε παρατηρεί υποτιμητικές συμπεριφορές και προσβλητικές εκφράσεις μεταξύ των συνομηλίκων του.
- Ενδυνάμωση του παιδιού σας ώστε να αποκτήσει μια δυναμική ξεκάθαρη στάση και συμπεριφορά κατά της σεξουαλικής βίας (Basile, et. al, 2016).



From: "Stay Away - Women showing STOP gesture with hand" [Online Image],
by Marco Verch Professional Photographer, 2021,
Flickr <https://www.flickr.com/photos/30478819@N08/51596595782> CC BY 2.0



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SHEHAP

Βιβλιογραφία

CDC. (2022). Fun Facts: Preventing Child Sexual Abuse, Retrieved April 4, 2023 from: <https://www.cdc.gov/violenceprevention/childsexualabuse/fastfact.html>

Gädin, K. & Stein, N. (2019). Do schools normalize sexual harassment? An analysis of a legal case regarding sexual harassment in a Swedish high school. *Gender and Education*. 31(7), p. 920-937, DOI: 10.1080/09540253.2017.1396292

Hill, C. & Kearl, H. (2011). Crossing the line: Sexual Harassment at School. AAUM., Retrieved April 4, 2023 from: <https://www.aauw.org/app/uploads/2020/03/Crossing-the-Line-SexualHarassment-at-School.pdf>

Kazdoun, H.; El-Ammari, A.; Bouftini, S.; Fakir, S. & El Achhab, Y. (2019). Perceptions and intervention preferences of Moroccan adolescents, parents, and teachers regarding risks and protective factors for risky sexual behaviors leading to sexually transmitted infections in adolescents: qualitative findings. *Reproductive Health*. 16(1). p. 1-17. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12978-019-0801-y>

LEAD. (2022). LEAD – Inform to prevent. Retrieved April 12, 2023 from: <https://apavparajovens.pt/en>

NSPCC. (2023). Sexual Abuse, Retrieved April 4, 2023 from: <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/child-sexual-abuse/#signs>

RAIIN. (2023a). Sexual Harassment, Retrieved April 4, 2023 from: <https://www.rainn.org/articles/sexual-harassment>

RAIIN. (2023b). Talking to your kids about Sexual Assault, Retrieved April 4, 2023 from: <https://www.rainn.org/articles/talking-your-kids-about-sexual-assault>

Raising Children Network. (2023). Signs of sexual abuse in children and teenagers, Retrieved April 4, 2023 from: https://raisingchildren.net.au/school-age/safety/child-sexual-abuse/signs-of-sexual-abuse?fbclid=IwAR34_iY2H2qAeuIcsY6zHWbEfjOGmIYMudfyrNcNqypMQffCn6pvqHXZCGU#sexual-abuse-in-children-and-teenagers-recognising-the-signs-nav-title

W.H.O. (2022). Child maltreatment. Retrieved April 12, 2023 from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/child-maltreatment>

W.H.O. (2023). Adolescent health, Retrieved April 12, 2023 from: https://www.who.int/health-topics/adolescent-health#tab=tab_1

